УДК 327-047.272(497.115)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.35.27>

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ПРОБЛЕМУ МІЖНАРОДНОГО ВИЗНАННЯ РЕСПУБЛІКИ КОСОВО

Ольга Теленко

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
факультет міжнародних відносин,
кафедра міжнародних відносин і дипломатичної служби
вул. Січових Стрільців, 19, 79000, м. Львів, Україна*

У статті виокремлено чинники, які впливають на проблему міжнародного визнання Республіки Косово. Охарактеризовано аргументи на користь визнання Косово різними державами – членами міжнародного співтовариства. Зазначено, що вони стосуються як унікальності випадку проголошення Республіки Косово, так і геостратегічних чинників, пов'язаних зі специфікою розвитку Балкан. Зауважено, що частина держав визнала Косово, виходячи з власних інтересів щодо співпраці з цією республікою у різних сферах. У статті зазначено, що найбільш активним було визнання цієї республіки з боку інших держав протягом першого року після проголошення незалежності Косово 2008 р. Протягом наступних років активність держав щодо цього питання була суттєво слабшою. У статті охарактеризовано причини невизнання Республіки Косово частиною міжнародного співтовариства. Масштаби міжнародного визнання Косово великою мірою залежать від позиції Сербії, яка є материнською державою для цієї частково визнаної республіки і виступає проти її незалежності. Зазначено, що протягом останніх років спостерігається зближення Сербії з ЄС, а це може привести до визнання Косово Сербією. Охарактеризовано позицію Російської Федерації щодо визнання Косово і підкреслено, що її політика щодо цього питання базується на інтересах посилення впливу на Балканському півострові. Декілька держав Європейського Союзу не визнають Косово у зв'язку з їх внутрішніми причинами. Вони побоюються, що приклад Косово може сприяти посиленню сепаратистських тенденцій на території їхніх держав. Внутрішні проблеми та тісні відносини з Сербією стали на заваді визнання Республіки Косово Китаєм. Україна теж належить до групи країн, які не визнають Косово, виходячи з поваги до суверенітету та територіальної цілісності сучасних держав. Зазначено, що протягом декількох останніх років деякі держави під впливом Сербії анулювали визнання Косово, що загальмувало його становлення як визнаної держави. Хоча інститут колективного визнання в міжнародному праві не прописаний, на практиці держава набуває широкого міжнародного визнання зі вступом в ООН. У статті зазначено, що в разі Косово воно блокується деякими державами – членами ООН, без згоди яких вступ до цієї організації є неможливим.

Ключові слова: Косово, Сербія, міжнародне визнання, ООН, двосторонні відносини, Балканський півострів.

Постановка проблеми. Проголошена 2008 р. Республіка Косово залишається частково визнаною державою. У межах міжнародного співтовариства не досягнуто спільної позиції щодо правомірності її існування як незалежної держави. Косово намагається активно діяти на міжнародній арені, однак ця діяльність частково обмежена його остаточно не визначеним статусом. Одні держави, визнаючи цю республіку, наголошують на унікальності випадку відокремлення Косово від Сербії, а інші, відмовляючи у визнанні, акцентують увагу на принципах міжнародного права. Важливу роль у процесі визнання Косово відіграє геополітика, оскільки держави часто будують свої відносини з Косово з урахуванням своїх національних інтересів у регіоні, відносин із Сербією, позиції, якої дотримуються стратегічні партнери й союзники держави, яка ухвалює рішення щодо визнання

Косово. Визначення чинників, що впливають на проблему визнання Республіки Косово та її становлення як держави де-юре, є актуальним у зв'язку з тим, що міжнародне співтовариство все ще не дійшло згоди стосовно врегулювання питання її визнання. Дослідження цієї ситуації допоможе краще зрозуміти, які чинники можуть вплинути на процес визнання чи невизнання не лише Косово, але й будь-якого політичного утворення, яке проголосило незалежність і прагне широкого міжнародного визнання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема міжнародного визнання Косово має міждисциплінарний характер і перебуває на межі правових і політичних наук, тому її досліджують фахівці як у сфері міжнародного права, так і в галуз політології та міжнародних відносин. До того ж тема Республіки Косово та її визнання часто опиняється в центрі уваги засобів масової інформації. Питання, пов'язані з міжнародним визнанням Республіки Косово, вивчали такі українські дослідники, як Ю. Ігнатюк, М. Коваленко, В. Ніщименко, І. Хмельова, а також такі зарубіжні науковці, як Дж. Вісока, А. Демяха, Дж. Дойл, Дж. Кріс, Е. Ньюмен, П. Сарріа.

Мета дослідження. Метою статті є аналіз основних чинників, які впливають на проблему міжнародного визнання Республіки Косово як незалежної держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема міжнародного визнання держав є однією з найбільш дискусійних і водночас малодосліджених у науці про міжнародні відносини. Єдиного визначення поняття міжнародного визнання не існує. Однією з особливостей міжнародного визнання є те, що ця категорія є багатогранною й охоплює як правові, так і політичні аспекти. Найстарішою і найвідомішою формою визнання є двостороннє визнання. Воно означає взаємне «офіційне або опосередковане визнання незалежності і державного суверенітету разом із правом користуватися перевагами і обов'язками, передбаченими міжнародним правом» [13, с. 12]. Оскільки визнання є прерогативою держав, то вони на власний розсуд можуть ухвалювати рішення щодо визнання чи невизнання якогось політичного утворення. Водночас у міжнародному праві можуть запроваджуватися певні обмеження щодо визнання, які стосуються як суб'єктів міжнародного права, які вчиняють акт визнання, так і об'єктів визнання. Наприклад, діє заборона на визнання політичних утворень, які виникли внаслідок територіальних змін із застосуванням сили [5, с. 232].

Окрім поняття двостороннього визнання, у політичний і міжнародно-правовий дискурс входить поняття колективного визнання. Однак, як зазначають І. Вісока, Е. Ньюмен і Дж. Дойл, «у децентралізованій системі міжнародного права і за відсутності публічної міжнародної влади для визначення держав немає колективного механізму для його координування і затвердження» [13, с. 13]. Водночас до виконання цієї ролі найближчою є ООН, оскільки саме вступ до цієї організації асоціюється з колективним міжнародним визнанням будь-якої держави [13, с. 13]. Відсутність у міжнародному праві чітко регламентованої процедури колективного міжнародного визнання дали Дж. Крісу та А. Дем'яні підстави стверджувати, що «такі території, як Косово, однією ногою знаходяться в міжнародній системі, а другою – поза нею» [10]. Хоча Республіка Косово є членом багатьох міжнародних фінансових інституцій, а саме Міжнародного валютного фонду та Світового банку (з 2009 р.), Європейського банку реконструкції та розвитку (з 2012 р.), а також міжнародних спортивних організацій, а саме Міжнародної федерації дзюдо та Міжнародної федерації футболу (з 2012 р.), Міжнародного олімпійського комітету (з 2014 р.), те, що ця держава досі не стала членом ООН, блокує її участь у багатьох міжнародних питаннях. Проти вступу Косово до ООН виступають два постійні члени Ради Безпеки ООН, такі як Росія і Китай. Згідно з процедурою організації, без згоди цих двох держав прийняття нового члена і, відповідно, набуття колективного визнання неможливі.

Водночас Косово вдалося досягти визнання великої кількості держав, що «є важливим як з політичного, так і з практичного боку у міжнародних відносинах навіть за відсутності членства в ООН і всезагального визнання» [12, с. 368]. Так, за інформацією Міністерства закордонних справ та діаспори Республіки Косово, станом на 5 березня 2021 р. цю державу визнають 117 держав [11]. Серед них – усі держави Великої сімки, більшість держав – членів Європейського Союзу та НАТО, а також частина членів Організації ісламського співробітництва. Однак 15 держав із віднесених міністерством Косово до тих, що визнають цю республіку, протягом останніх декількох років відкликали своє визнання під впливом доволі жорсткої кампанії Сербії, спрямованої на послаблення позицій Косово на міжнародній арені.

Процес міжнародно-правового визнання Республіки Косово набув стрімкості відразу після проголошення його незалежності 2008 р. Так, протягом першого місяця його визнали приблизно 30 держав, включаючи Сполучені Штати Америки, Велику Британію і Францію, а загалом за 2008 р. – 53 країни. У наступні ж роки хвиля міжнародного визнання послабшала [4, с. 57; 6, с. 110]. Багато держав, які визнали Косово незалежною державою, базували своє рішення на тому, що цей випадок є унікальним і особливим, або на тому, що Косово зобов'язувалося побудувати поліетнічну й демократичну державу. Ці аргументи були доповнені геополітичними аргументами, зокрема тим, що «незалежність Косово принесе регіональну стабільність, сприятиме міжнародному миру і безпеці, а також нормалізуватиме міждержавні відносини на Балканах» [7, с. 406; 12, с. 374–375]. Такі держави, як Фіджі, Папуа-Нова Гвінея, Гайана, Східний Тимор, Йорданія, Центральнo-Африканська Республіка, своє рішення про визнання обґрунтовували обіцянкою Косово у майбутньому налагодити політичну, економічну, соціальну, культурну та освітню співпрацю з ними [12, с. 381–382]. Отже, свої аргументи щодо визнання Косово держави базували як на унікальності випадку проголошення Республіки Косово, так і на геостратегічних чинниках, пов'язаних зі специфікою розвитку балканського регіону. До того ж держави переслідували власні інтереси, в основу яких покладали отримання вигоди, яка залежала від кожного конкретного випадку двосторонніх відносин.

Співпраця Косово зі США, Великою Британією, Німеччиною, Францією і Туреччиною посприяла налагодженню прямих контактів Косово з деякими державами, які його не визнали. Так, Сполучене Королівство намагалося вплинути на держави Співдружності щодо їх підтримки Косово, а Франція – на франкофонні держави. Туреччина ж прагнула домогтися визнання Республіки Косово арабськими та ісламськими державами [12, с. 377]. Косово вдалося заручитися підтримкою низки держав, які мали вагомий вплив на групи країн і навіть цілі регіони.

Серед балканських країн, які визнають Косово, варто виокремити Албанію, Словенію, Чорногорію, Північну Македонію, Болгарію; серед арабських країн – Афганістан, Об'єднані Арабські Емірати, Саудівську Аравію; серед країн Латинської Америки – Коста-Рику, Колумбію, Панаму, Перу, Сальвадор; серед країн Африки – Мавританію, Джібуті, Сомалі, Нігер, Чад, Танзанію.

Держави, які не визнають Косово, можна поділити на такі три групи:

- держави, які не зацікавлені у визнанні Косово через їх географічну віддаленість від цієї частково визнаної республіки та відсутність двосторонніх відносин;
- держави, які не визнають Косово через свої внутрішні проблеми;
- держави, які не визнають Косово у зв'язку з тим, що на них впливають Сербія та її союзники, або через їх геополітичне розташування [9, с. 16].

Міжнародне визнання певного політичного утворення як держави значною мірою залежить від позиції материнської держави. Сербія як материнська держава Косово не лише виступає проти його широкого визнання, але й усіляко перешкоджає зміцненню авторитету цієї частково визнаної республіки на міжнародній арені. Саме позиція Сербії завадила Республіці Косово стати членом ЮНЕСКО та Інтерполу. Задля зміцнення свого авторитету Косово намагалося долучитися до пісенного конкурсу «Євробачення», однак і ці спроби заблокувала Сербія, скориставшись своїм членством у Європейському радіомовному союзі – організаторі цієї події [10]. Після оприлюднення рішення Міжнародного суду в Гаазі 2010 р. про те, що декларація про незалежність Косово не порушує норм міжнародного права, уряд Сербії заявив, що вона ніколи не визнає односторонньо проголошеної незалежності Косово [6, с. 110]. З часом сербська влада втрачала в Косово позицію за позицією, починаючи з ліквідації в ньому всіх органів місцевої влади та правопорядку і завершуючи наданням краю повної енергетичної незалежності [2]. До того ж у науковій літературі висловлюється думка про те, що чим більше Сербія зближується з ЄС, тим більш неминучим стає взаємне визнання Сербії та Косово. Зокрема, Німеччина, яка посідає в ЄС лідерські позиції, неодноразово заявляла, що Сербія зможе стати членом Європейського Союзу лише після того, як визнає Косово [9, с. 18–19]. Отже, Косово має шанс отримати широке міжнародне визнання внаслідок подальших євроінтеграційних кроків Республіки Сербія та її зближення з ЄС.

Близьким союзником Сербії у питанні визнання Косово є Російська Федерація, яка вважає себе «захисницею слов'янської православної Сербії» [1]. РФ вважає визнання Косово небезпечним прецедентом і загрозою міжнародному порядку. Позиція Росії є дво-якою: з одного боку, вона заявляє, що Косово є складовою частиною Сербії, що зазначено в Резолюції 1244 Ради Безпеки ООН, а з іншого боку, вона зазначає, що її влаштує будь-яке вирішення питання, на яке погодиться Сербія. В. Зотов вважає, що якщо Росія погодиться на визнання Сербією незалежності Косово, то надовго втратить вплив не лише на Сербію, але й на весь Балканський півострів [2]. На сучасному етапі вплив Росії на Балканах фактично тримається на остаточно не врегульованому статусі Республіки Косово.

Політика країн Європейського Союзу щодо визнання Косово не є одностайною. Серед членів ЄС є п'ять держав, які не визнають Косово, такі як Іспанія, Кіпр, Греція, Румунія і Словаччина. Позиція цих країн зумовлена насамперед їх внутрішньою політикою. Лідером «клубу держав, які не визнають Косово», в межах ЄС є Іспанія [14, с. 69]. Головною причиною невизнання Мадридом Косово є сепаратистські тенденції в Країні Басків і Каталонії: що радикальніші і напруженіші події відбуваються в Іспанії, то твердішою стає позиція Іспанії щодо питання Косово [8, с. 9]. У 2018 р. тогочасний іспанський прем'єр-міністр Маріано Рахой свою відмову взяти участь у саміті «ЄС – Західні Балкани в Болгарії» мотивував присутністю на цій зустрічі представників Косово [15]. Хоча багато провідних експертів і журналістів пов'язують невизнання Косово Мадридом з внутрішніми територіальними проблемами, іспанський уряд це заперечує й обґрунтовує свою позицію щодо незалежності косовського краю тим, що «одностороння декларація про незалежність Косово була порушенням міжнародного права» [14, с. 71]. Небажання Іспанії визнати Косово можна також пояснити тим, що «залучення іспанських урядів у політичний розвиток Західних Балкан завжди позначалось відсутністю комерційної торгівлі, що, природно, вилилось у брак інтересу і відсутність порядку денного зовнішньої політики в регіоні» [14, с. 70].

Позиція Республіки Кіпр щодо косовського питання пов'язана із сепаратизмом Турецької Республіки Північного Кіпру. Республіка Кіпр не готова визнавати Косово до

досягнення угоди між Пріштіною та Белградом і визнання цієї частково визнаної республіки ООН. Греція базує свою позицію щодо Косово з огляду на політику Республіки Кіпр у зв'язку з їх союзницькими відносинами і підтримує її в цьому питанні, хоча має неофіційне представництво в Пріштіні під назвою «Грецький офіс зв'язку». Політика невизнання Косово Словаччиною та Румунією зумовлена великою численністю в обох країнах угорської етнічної меншини. У Румунії місцеві угорці давно виступають за автономію території, розташованої на сході Трансильванії. Щодо Словаччини, то хоча вона й не визнає Косово з внутрішніх причин, проте протягом останнього десятиліття політики обох держав мали часті офіційні контакти [15]. На підставі викладеного доходимо висновку, що в основу невизнання Республіки Косово п'ятьма членами Європейського Союзу покладено передусім внутрішні проблеми, оскільки широке визнання Косово може поживати сепаратистські тенденції на певних територіях цих держав і спричинити радикалізацію місцевих політичних еліт.

Загроза небезпечного прецеденту і внутрішні проблеми стали на заваді визнанню Косово Китаєм, який разом із Росією виступає проти колективного визнання цієї республіки ООН. Китай неодноразово висловлював побоювання, що Косово може послужити небезпечним прикладом для Тайваню, Тибету і Східного Туркестану [4, с. 59].

Україна «неухильно дотримується послідовної позиції щодо невизнання Косово, виходячи з безумовної поваги до суверенітету і територіальної цілісності держав» [3]. Хоча з 25 березня 2019 р. Україна приймає паспорти громадян Косово для оформлення віз, за словами заступника глави МЗС України Василя Боднара, ці консульські дії не пов'язані з визнанням міжнародної правосуб'єктності Косово, а зазначений механізм запроваджено задля унормування режиму поїздок в Україну мешканців Косово, здійснюваних насамперед з гуманітарною метою [3].

Не визнають Косово також Індія, Індонезія, Ірак, Іран, Сирія, частина держав Латинської Америки та СНД, низка африканських країн. Міжнародне співтовариство щодо визнання Косово поділене приблизно навпіл, що залишає цю частково визнану державу в невизначеному статусі й унеможливорює її вступ до ООН.

Паралельно з неможливістю забезпечення всезагального міжнародного визнання з 2017 р. Косово зіткнулося з кампанією Сербії щодо відкликання визнання цієї республіки, зокрема з боку африканських та острівних держав. Характерно, що своє визнання відкликали переважно держави з тих регіонів, в яких Косово не мало стійких дипломатичних відносин, а також із тих, у яких мала вплив Сербія та її союзники. Першою державою, яка анулювала своє визнання, був Суринам. Це відбулося в жовтні 2017 р., за декілька днів до візиту міністра закордонних справ цієї країни в Росію. Протягом 2018 р. своє рішення про визнання Косово відкликали вісім держав, а у 2019 р. – ще п'ять. У 2020 р. до них долучилося Сьєра Леоне [9, с. 19].

Деякі держави своє анулювання потім спростовували. Наприклад, Гвінея-Біссау відкликала своє визнання наприкінці 2017 р., однак у лютому 2018 р. надіслала вербальну ноту уряду Косово, зазначивши, що рішення про анулювання визнання не має юридичної сили. Представники уряду Ліберії під час візиту до Белграда в червні 2018 р. заявили про відкликання визнання Республіки Косово, однак через декілька днів спростували це у прес-релізі уряду Ліберії та підтвердили двосторонні відносини з Пріштіною. Доволі складним було анулювання визнання Демократичною Республікою Сан-Томе і Принсіпі, Рада Міністрів якої схвалила рішення про визнання Косово у 2012 р., однак Президент цієї держави на початку 2013 р. визнав його нечинним. Він висловив сумнів щодо того, чи взагалі його держава будь-коли офіційно визнавала Косово [9, с. 20].

Висновки. На міжнародне визнання Республіки Косово впливає низка чинників як щодо розвитку інституту визнання держав загалом, так і тих, що зумовлені особливостями виникнення цієї частково визнаної держави зокрема. У сучасному міжнародному праві процедура колективного визнання держав не прописана, а самі держави мають право на власний розсуд вирішувати, визнавати чи не визнавати ті чи інші політичні утворення, налагоджуючи з ними дипломатичні відносини. Інституцією, завдяки участі в якій певне політичне утворення набуває широкого міжнародного визнання, є ООН. Без членства в ООН Косово не стати повноцінним учасником міжнародних відносин. Проблема міжнародного визнання Косово ускладнює політизація цього питання, оскільки багато сучасних держав, ухвалюючи рішення про визнання/невизнання Косово, виходять із політичної доцільності та геостратегічних інтересів, пов'язаних із поширенням їх впливу на Балканах та тісною співпрацею з ключовими гравцями косовського конфлікту, а саме Сербією та Косово. Визнання Косово є одним із елементів геополітичної гри між США та іншими країнами Заходу, з одного боку, і Росією та Китаєм, які підтримують Сербію, з іншого боку. Водночас поступове зближення Сербії з Європейським Союзом може в перспективі привести не лише до визнання Сербією Косово, але й до зміни геополітичного співвідношення сил на Балканському півострові. Причини невизнання Республіки Косово низкою держав часто криються в їх внутрішніх проблемах, оскільки поява нової визнаної держави на території одного з членів ООН як прецедент може слугувати підставою для проголошення незалежності певними регіонами на територіях сучасних держав. Становлення Косово як визнаної держави світу гальмує політика Сербії, спрямована на відкликання визнання Косово частиною держав, які раніше вже налагодили з нею відносини.

Список використаної літератури

1. Вендик Ю. 10 років Косово. «Безпрецедентний прецедент» у дзеркалі політики Росії. *BBC News. Україна*. 2018. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-43087986>.
2. Зотов В. Косово – это Россия: как Москве не похоронит себя на Балканах. *REGNUM*. 2021. URL: <https://regnum.ru/news/polit/3219830.htm>.
3. Івануха М. В МЗС України пояснили позицію щодо Косова. *Суспільне*. 2020. URL: <https://susilne.media/66170-v-mzs-ukraini-poasnili-poziciu-sodo-kosova>.
4. Ігнатюк Ю. Міжнародно-правовий статус Косово як частково визнаної держави. *Міжнародні читання з міжнародного права пам'яті професора П.Є. Казанського* : матеріали четвертої міжнародно-наукової конференції. Одеса, 2013. С. 57–60.
5. Коваленко М. Правовий аналіз проблематики інституту визнання у міжнародному праві. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 5. Т. 1. С. 230–233.
6. Ніщименко В. Геополітичні наслідки проголошення незалежності Косово в географічному розрізі. *Географія і туризм*. 2011. Вип. 11. С. 108–113.
7. Хмельова І. Міжнародно-правове визнання Республіки Косово. *Молодий вчений*. 2017. № 7 (47). Липень. С. 406–409.
8. Ferrero-Turrión R. The consequences of state non-recognition: the cases of Spain and Kosovo. *European Politics and Society*. 2020. May. P. 1–12. DOI: 10.1080/23745118.2020.1762958.
9. Kosovo: Between universal non-recognition and “derecognitions”. Prishtina : Kosova Democratic Institute (KDI) and the Konrad Adenauer Foundation, 2020. 24 p.
10. Krys G., Demjaha A. What makes a state a state? Why places like Kosovo live in limbo. *The Conversation*. 2020. URL: <https://theconversation.com/what-makes-a-state-a-state-why-places-like-kosovo-live-in-limbo-132403>.
11. Lista a njohjeve. Republika e Kosovës. Ministria e punëve të jashtme dhe diasporës. URL: <https://www.mfa-ks.net/al/politika/484/lista-e-njohjeve/484>.

12. Newman E., Visoka G. The foreign policy of state recognition: Kosovo's diplomatic strategy to join international society. *Foreign Policy Analysis*. 2018. № 14. P. 367–387.
13. Routledge handbook of state recognition / ed. by G. Visoka, J. Doyle, E. Newman. London and New York : Routledge Taylor & Francis Group, 2020. 520 p.
14. Sarria P.V., Demjaha A. Kossovo-Spain relations and the dilemmas on the problem of non-recognition. *SEEU Review*. Vol. 14. Issue 1. P. 69–90. DOI: 10.2478/seeur-2019-0005.
15. Turp-Balazs C. The explainer: The EU's Kosovo awkward squad. *Emerging Europe*. 2021. URL: <https://emerging-europe.com/news/the-explainer-the-eus-kosovo-refuseniks>.

FACTORS OF INFLUENCE ON THE PROBLEM OF INTERNATIONAL RECOGNITION OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Olha Telenko

*Ivan Franko National University of Lviv,
Faculty of International Relations,
Department of International Relations and Diplomatic Service
Sichovykh Striltsiv str., 19, 79000, Lviv, Ukraine*

Factors of influence on the problem of recognition of the Republic of Kosovo are highlighted in the article. Arguments concerning recognition of Kosovo by various member states of the international community are characterized. It is indicated that they relate to the uniqueness of the case of the proclamation of the Republic of Kosovo and geostrategic factors, related to the specificity of the development of the Balkans region. It is noticed that some proportion of states recognized Kosovo depending on their interests concerning cooperation with Kosovo in various spheres. In the article it is stressed that states were very active concerning recognition of Kosovo during the first year after the proclamation of the independence of Kosovo in 2008. During the next years the activity of states concerning this issue was much weaker. Reasons of non-recognition of the Republic of Kosovo by some states are characterized. Universal recognition of Kosovo to a large extent depends on the position of Serbia, which is a parent state of Kosovo and is against its independence. It is indicated that as far as during the last few years bringing Serbia and the EU together is noticed, it can lead to the recognition of this partly recognized republic by Serbia. The position of the Russian Federation concerning Kosovo is characterized and it is highlighted that its policy on this issue is based on the interests of Russia to strengthen its influence on Balkans. A few states of the EU do not recognize Kosovo because of their internal reasons. They fear that an example of Kosovo could provoke separatist tendencies on the territories of their countries. Internal problems and close relations with Serbia are the obstacles to the recognition of the Republic of Kosovo by China. Ukraine is also among the countries which do not recognize Kosovo, basing its position on respect for sovereignty and territorial integrity of modern states. In the article it is highlighted that during the last few years some states annulled recognition of Kosovo under the influence of Serbia. This restricted acquiring a universal recognition by Kosovo. Although in international law there is no an institute of a collective recognition, on practice a state acquires it when a country becomes a member of the UN. In the article it is stressed that in the case of Kosovo, membership of this republic in the UN is blocked by some member states of this organization without consent of which the admission to the UN is not possible.

Key words: Kosovo, Serbia, international recognition, United Nations, bilateral relations, Balkans.